

▲ Alexandr růžový andamanský – krmící se pár

▲ Samice alexandra růžového andamanského v hnízdní dutině

Papoušci na Andamanských ostrovech

Indie je velký stát s obrovským počtem obyvatel a s velkou rozlohou. Na jejím území můžeme navštívit pouště, lesy, pralesy, velehory nebo mangrovové porosty. Díky této obrovské rozmanitosti zde žije velké množství lidí, zvířat, rostlin a taktéž ptáků. Indové se toho samozřejmě snaží využít, a tak se snaží do své krásné země přilákat turisty – pozorovatele ptáků. V rámci propagace birdwatchingu se zde již několikrát konala světová birdwatchingová konference. Po skončení letošního ročníku jsem se vypravil na souostroví Andamany. Jedná se o úžasné přírodní a lidské společenství uprostřed Indického oceánu. Ostrovy jsou blíže Barmě, a tedy Zadní Indii, než zbytku Indické republiky. Jsou sopečného původu na rozdíl od

sousedních Nikobarských ostrovů, které jsou korálového původu. Díky rozdílnému původu se ostrovy značně liší. Zatímco původní obyvatelé Nikobarských ostrovů jsou typičtí Asiáté mongoloidního původu příbuzní obyvatelům Zadní Indie, Andamanské ostrovy obývali tajemní lidé negroidního původu – Ongiové. Dnes ještě žije pár stovek příslušníků některých kmenů v rezervacích, izolovaných od okolního světa. Jsou to nejčernější a asi nejmenší lidé naší planety. Jejich nejbližší příbuzní žijí až na Filipínách, kam je závalo prastaré stěhování národů. Drtivou většinu obyvatelstva ale dnes tvoří nově příchozí z Indie. Původních savců zde žije velice málo, ovšem hmyzích, plazích a ptačích obyvatel je zde hodně a mnoho z nich se nevyskytuje nikde jinde na světě. Na obou souostrovích žije 266 druhů ptáků, z toho 21 endemitů a 8 druhů celosvětově ohrožených. Na Andamanech létá 208 druhů ptáků včetně 13 druhů endemitů.

Já jsem se zaměřil na ptačí druhy. A jako vždy to byli především papoušci. První papoušky jsem pozoroval krátce po příletu do hlavního města Port Blair. Jednalo se o alexandry růžové andamanské – *Psittacula alexandri abbotti* (Oberholser 1919). Vyskytovali se po celém území hlavního města a nebyli nikterak plaší. Před muzeem jsem pozoroval dva páry, které se zde nerušeně oddávaly sexuálním hrátkám. Alexandři růžoví tu mají podobnou roli jako alexandři malí na indickém subkontinentu. Snadno se přizpůsobují lidmi změněné a narušené krajině.

Ještě před pozorováním ptáků ve volné přírodě jsem navštívil zoo v hlavním městě Port Blair. Jedná se o poměrně malou zoo, postavenou ještě bývalými vládci Indie – Angličany. Na první pohled je zřejmé, že peněz na provoz zoo není mnoho a že nejlepší časy má již dávno za sebou. Spoustu pavilonů bylo prázdných a postupně je zarůstá tropická vegetace. V malých venkovních výbězích chovají krokodýly mořské. Uprostřed zahrady je i malé terárium, ve kterém chovají dva druhy želv, jež se zde vyskytují. Nejzajímavější je ovšem zdejší ptačí kolekce. K vidění jsou endemické druhy a poddruhy dravců, holubů i papoušků. Chovají zde např. holuby kovové (*Ducula aenea andamanica*), orly bělobřiché (*Haliae-*

▲ Rodinka alexandra růžového andamanského na Malém Andamanu

▲ Samec alexandrů dlouhoocasých andamanských – typické stříbrné zbarvení zad a temene pro tento poddruh

▲ Pár alexandrů dlouhoocasých andamanských u hnízdní dutiny

▲ Pár alexandrů dlouhoocasých andamanských v milostné extázi

▲ Pár alexandrů dlouhoocasých andamanských – samec má typicky prodloužená ocasní pera

▲ Samice alexandra velkého andamanského s nápadně velkým zobákem

etus leucogaster) nebo orlíky andamanské – *Spilornis elgini* (Blyth, 1863).

Tady jsem si z bezprostřední blízkosti mohl prohlédnout alexandry růžové andamanské. Rozdíl oproti alexandrům růžovým vousatým je opravdu minimální. Jsou o chlup větší a ve vybarvení celkově bledší. Barva prsou u samců je méně růžová, s temnějším nádechem, než je tomu u alexandrů růžových vousatých. V jedné voliére mají opravdu zvláštního alexandra. Svým vzhledem velmi připomíná možná nejzvláštnějšího alexandra na světě – alexandra šedohlavého – *Psittacula caniceps* (Blyth, 1846) z Nikobar. Ten nebyl nikdy chován v zajetí. Stejně jako on je zde chován pták velikosti alexandra velkého, má černý vous, červený zobák, šedou hlavu a zelená prsa. Jedná se o mladého samečka. Ovšem při dalším pohledu do voliéry mě nadšení poněkud přešlo. Ve voliére je kromě tohoto ptáka také samec alexandra růžového andamanského a dvě samice alexandra velkého andamanského (*Psittacula eupatria magnirostris* (Ball, 1872)). Ty mají velikost 60 cm a nápadně mohutný zobák. Takže místo super vzácného papouška zde mají s největší pravděpodobností bezcenného křížence, byť velmi podobného této raritě.

Na jihu ostrova Malý Andaman jsem pozoroval alexandry růžové andamanské velmi často. V tomto období (začátek února) se právě chystali hnízdit. Často jsme je viděli při páření, krmení nebo úpravě dutin. Dutiny se nacházely většinou ve výšce 4–6 metrů. Stále jsem doufal, že uvidím mnohem vzácnější alexandry dlouhocasé andamanské – *Psittacula longicauda tyleri* (Hume, 1874). Náhoda mi přivedla do cesty místního ornitologa, který mne identifikoval podle mého teleobjektivu jako svého kolegu. Stál jsem s přáteli na zastávce a on zrovna projížděl kolem. Vyklubal se z něj velice příjemný člověk, který nás potom několik dní vozil po ostrově a ukázal nám úžasné lokality. Samozřejmě jsem se ho ptal i na místní papoušky. Zavezl nás do pralesa, kde jsme pozorovali ireny tyrkysové (*Irena puella*), dronga andamanenské (*Dicrurus andamanensis*), dronga vlajkové (*Dicrurus paradiseus*), špačky rudooké (*Aplonis panayensis*), orlíka chocholatého (*Spilornis cheela*) a spoustu dalších. Zahlédli jsme i první lorikuly modrobradé – *Loriculus vernalis* (Sparrman, 1787) a po pár hodinách chůze konečně i alexandry dlouhocasé. Létali nad přímořskými mangrovy

**VÝSTAVA EXOTICKÉHO VTÁCTVA
VTÁČÍ SVET**
4.10. - 6.10. 2013

KD Trenčianska Turná
PIATOK 14.00 - 19.00
SOBOTA 09.00 - 19.00
NEDEĽA 09.00 - 16.00
WWW.ZOSZCHTURNA.ESTRANKY.CZ

2013

VÝSTAVA

**BAREVNÝCH A POSTAVOVÝCH
KANÁRŮ, KŘÍŽENCŮ A EVROPSKÉHO
PTACTVA**

**UKÁZKOVÁ EXPOZICE
PAPOUŠKŮ A EXOTICKÉHO PTACTVA
RODU CARDUELIS**

Od 9:00 do 17:00 hod.

22.-24. listopadu

Ondrova 25
Brno - Kníčníčky
635 00

KLUB K-1 BRNO

▲ Alexandr šedohlavý nebo kříženec?

a stejně jako alexandři růžoví se právě chystali ke hnízdění. Byli ovšem mnohem tišší a nenápadnější, jejich hnízdní dutiny byly dál od lidských sídel. Jedná se o neobyčejně elegantní ptáky. Některé jiné poddruhy tohoto alexandra se snad ještě velmi vzácně chovají v Evropě

a v 80. letech se chovaly i u nás a na Slovensku. Od nominátního poddruhu se ptáci vyskytující se na Andamanech dají odlišit velmi jednoduše. Červená barva na lících u samců není rozšířena do týlu, zadní krk a týl jsou stříbřitě zelené a stejný stříbřitý nádech mají celá záda.

Navštívili jsme také moderní Biologický biopark v Chidiyatapu. Ten najdeme na jižní straně ostrova Malý Andaman. Je vybudován přímo v porostu původního tropického pralesa. Ihned po příchodu do parku jsme viděli endemického bílého špačka bělohlavého (*Sturnus ery-*

HUMAC

natur EXOT

**detoxikační, protibakteriální
a protiplísňová ochrana organismu**

- podpora reprodukčních ukazatelů (vyšší snášky, zvýšená líhivost, snížená úmrtnost)
- stimulace imunitního systému a trávicích procesů
- prevence a léčba: průjmových onemocnění, poruch metabolismu, trávicího traktu a optimalizace pH
- prevence a léčba intoxikací organismu neutralizací těžkých kovů, mikrobiálních toxinů, mykotoxinů a rostlinných toxinů
- bez zůstatku cizorodých látek (léků, toxinů)
- snížená spotřeba krmiva a léčiv při lepším růstu a výborné kondici

Krmný doplněk, dietetický veterinární přípravek s vysokým obsahem huminových a fulvonových kyselin pro všechny druhy zvířat – čistá přírodní látka s obsahem více než 70 prvků. Přírodní růstový stimulant a přírodní antibiotikum.

Dopřejte vašim zvířatům kus přírody...

+420 737 288 698

+421 903 481 000

www.novaexota.eu/chovnature
e-mail: chovnature@novaexota.eu

Chov nature.
výroba, distribuce a poradenství
Výhradní distributor
pro exotické ptáky v ČR, SR a PL

thropygius) a dronga vlajkové (*Dicrurus paradiseus*), kteří se zde přirozeně vyskytují. Pro největší zdejší predátory – mořské krokodýly – zde mají hned dva velké a prostorné výběhy. V dalším velkém výběhu chovají nejdelší varany na světě – varany skvrnitě *Varanus salvatori andamensis*, kteří na ostrově vytváří zvláštní poddruh. Chovají zde nádherné exempláře, které budí podobný respekt jako jejich mohutnější bratřanci z Komodských ostrovů. Uprostřed parku jsou dvě velké obory s největšími kopytníky zdejší přírody, divokými prasaty a daňky. Ty sem ale v minulosti dovezli jejich lidští praobyvatelé. Nejnákladnější je asi pavilon vzácných makaků jávských nikobarských *M. f. umbrosa* (Miller, 1902), kteří jsou jedinými původními primáty sousedních ostrovů. Na Andamanech žádní primáti nežijí. Všechny další pavilony jsou teprve v hlavách majitelů. V parku jsou označeny cedulemi – „zde bude stát velká voliéra pro ptáky, zde bude terárium“ apod. Vzhledem k tomu, že cedulky již byly hodně omšelé a rezavé, jsou plány zřejmě jen fikcemi. V parku jsme ale viděli létat alexandry růžové andamanské, alexandry dlouhoocasé a lorikuly modrobradé. Dokonce to bylo jediné místo, kde jsme viděli alexandry velké andamanské *Psittacula eupatria magnirostris* (Ball, 1872). Ti sem zalétávali na plody obrovských stromů. Samci mají růžový týlní pásek hodně široký, křídelní skvrna je u nich světlejší a mají větší a mohutnější zobák než ptáci z pevniny. Park byl bohatý i na další ptáky. Viděli jsme zde orlíka andamanského (*Spilornis elgini*), pod jehož chřadovištěm se nacházely pozůstatky nějakého alexandra. Pozorovali jsme i dronga andamanské (*Dicrurus andamanensis*), špačky rudooké (*Aplonis panayensis*), loskutáky posvátné (*Gracula religiosa*) nebo majny obecné (*Acridotheres tristis*).

Navštívili jsme také ostrov Jižní Andaman, kde jsme pozorovali spoustu dalších druhů ptáků a plazů. Na bažinách uprostřed ostrova žijí krásné slípký modré (*Porphyrio porphyrio*), ouhorlík indomalajský *Glareola maldivarum* nebo ostnáci bažantí (*Hydrophasianus chirurgus*). V pralesích se nám podařilo pozorovat endemické datly andamanské (*Dryocopus hodgei*) a taktéž endemické bulbuly andamanské *Pycnonotus fuscoflavescens*. Z papoušků jsme zde viděli pouze alexandry růžové andamanské. Alexandří dlouhoocasí se údajně vysky-

▲ Primární prales na ostrově Malý Andaman

tuji v severní části ostrova, která je ovšem vyhrazena pro původní obyvatele. Tak jsme nakonec viděli všechny druhy zde žijících papoušků kromě alexandra malého. Ale toho jsme často pozorovali v pevninské Indii a můžeme ho běžně vidět i v mnoha evropských městech.

Andamany jsou nádherným místem k životu zvláště pro milovníky ptáků a přírody.

Ing. Josef Nožička – Uherské Hradiště
 primaroute@nozicka.cz
 Foto: autor

▲ Špaček bělohlavý (*Sturnus erythropygius*)